

UiO strategi 2030: Høringsinnspill fra Det humanistiske fakultet

Overordnede innspill

UiOs strategi 2020 er svært offensivt og ambisiøst formulert og HF mener at UiO bør bygge videre på dette i ny strategi.

HF foreslår at mottoet fra Strategi 2020 beholdes, «Et nos petimus astra». Denne viser tilbake til UiOs historiske arv og posisjon på en fin måte, samtidig som det setter en ambisjon vi er alene om å kunne ha i Norge, vi søker stjernene – det vil si det høyeste nivå.

Å beholde denne tittelen, eventuelt med kortformen «Mot stjernene», gjør at visjonene kan skrives med det som utgangspunkt: at målet for perioden er å utvikle UiO slik at vi om ti år er enda nærmere den internasjonale og europeiske toppen. UiO skal måle seg mot de beste nordiske og europeiske forskningsintensive breddeuniversitetene.

Det er uheldig at den overordnede visjonen og ambisjonen ikke er formulert i utkastet som er sendt ut på høring. Dette gjør at organisasjonen ikke får mulighet til å mene noe om strategiens overordnede mål, og om forholdet mellom visjon og innhold.

HF's viktigste innspill til strategiutkastet er:

- Utkastet til strategi 2030 er ikke ambisiøs nok, og den mangler retning og prioritering. Den bør tydeligere vise hvor UiO ønsker å flytte seg de neste ti årene.
- Satsing på utdanningene må styrkes. Studier bør stå før forskning i strategien.
- Satsing på langsiktig grunnforskning bør tydeliggjøres.
- UiO må bli bedre på å synliggjøre virksomhetens relevans gjennom formidling, samfunnskontakt og innovasjon.
- Strategien er for svak på bærekraft. Strategien må ha konkrete mål om klima og miljø.

Fakultetet brukte mye tid og ressurser på å gi et gjennomarbeidet svar i første høringsrunde våren 2019. I denne runden har ikke fakultetet fått nok tid til å konkretisere alle innspillene.

HF forventer at utkastet etter denne høringsrunden blir vesentlig forandret. Et nytt utkast må gjenspeile tilbakemeldingene som kommer og godkjennes av dekanene før det legges frem for styret.

Del 1: «Universitetets formål og verdier»

HF foreslår at overskriften i denne delen endres til «Universitetets mål og verdier».

HF stiller seg bak formuleringene som handler om kobling av forskning og utdanning, akademisk frihet og samarbeid med omverdenen.

Momenter som må med:

- UiO er et ledende europeisk breddeuniversitet hvor den frie grunnforskningen er av avgjørende betydning. Dette er en styrke som skal videreutvikles fram mot 2030. Mangfold og bredde skal prege organisasjonen som helhet. Med universitetets faglige bredde og

spisskompetanse og ved tverrfaglige tilnærminger skal UiO være en sentral bidragsyter til å forstå og løse de globale samfunnsutfordringene. Grunnforskningens betydning for samfunnsutviklingen må tydeliggjøres i strategien.

- Studietilbudene skal være forskningsnære, attraktive og gi kandidatene de ferdighetene som behøves i det 21. århundre. Med en utdanning fra UiO skal kandidatene være rustet for et samfunn og et arbeidsliv i endring.
- UiO skal være den institusjonen som er fremst i å forvalte og utvikle kunnskap om norsk virkelighet, språk og historie.

HF har i tillegg følgende konkrete endringsforslag:

Forslag til nytt avsnitt to: "Verden forandrer seg raskt. Derfor må UiO satse på kunnskap om globale endringer. UiO skal være en ledende bidragsyter til forståelsen av og løsningene på de store samfunnsutfordringene. Forurensning og klimaendringer, ufrivillig massemigrasjon som resultat av krig og nød, økende økonomisk ulikhet, kulturkonflikter, rasisme og fremmedfrykt, automatisering og press mot demokratiet har globale årsakssammenhenger med lokale virkninger. UiO skal ligge i forkant internasjonalt i forståelsen av sentrale utviklingstrekk i de store regionene i verden."

Del 2: «UiO skal fremme åpen, banebrytende og langsiktig forskning»

HF foreslår at overskriften i denne delen endres til «Forskningen ved UiO skal være langsiktig og banebrytende».

Målene i del 2 er for generelle og allmenngyldige. Det gjør det vanskelig å skulle foreslå å ta ut eller bytte noen av målene. Samtidig ligger det ingen prioritering eller retning i dette kapittelet.

Utkastet sier ikke noe om sammenhengen mellom det disiplinære og det tverrfaglige. UiOs største fortrinn er disiplinstyrken og -bredden, og det må tydeliggjøres i strategien.

Momenter som må med:

- UiO må satse på den langsiktige grunnforskningen, slik at sterke miljøer kan bli enda sterkere, samtidig som enda flere miljøer heves mot et internasjonalt nivå. I dette ligger også at UiO er i en unik posisjon til å bidra til å svare på de store samfunnsutfordringene: Disse krever nettopp brede, tverrfaglige tilnærminger med basis i den langsiktige grunnforskningen.
- En av de største og viktigste utfordringene der UiO skal bruke hele sin faglige bredde, er klimaspørsmålet. For å bidra til å løse klimakrisen skal UiO arbeide både spisset og tverrfaglig for å få kunnskap om spillet mellom menneske og natur, og for å forstå hvorfor kunnskap møtes med skepsis. Det er behov for en bedre forståelse av hvordan kunnskap brukes og misbrukes, og hvordan den kan motivere til handling.

HF har i tillegg følgende konkrete endringsforslag:

- HF foreslår at den første målformuleringen endres til: «Alle UiOs forskingsmiljøer skal være nasjonalt ledende og UiO skal øke antallet forskningsmiljøer på høyt internasjonalt nivå».

Forslag til nye mål med bærekraftsfokus:

- UiO skal etablere og videreutvikle forskningsmiljøer som fører an i overgangen til et bærekraftig samfunn.

- Gjennomføring av forskning ved UiO skal skje i tråd med UiOs klimamål.
- UiO skal jobbe for internasjonalisering med bærekraft som rettesnor.

Del 3: «UiO skal utdanne studenter med kunnskap, evne og vilje til å skape en bedre verden»

Utdanning må få en mer sentral plass i strategien ved at det knyttes større ambisjoner og strategiske grep til UiOs studietilbud. HF foreslår at UiO setter utdanning før forskning i ny strategi og at rektoratets uttalte ambisjon om å løfte utdanning gjenspeiles i strategien.

Til tross for at de mål og ambisjoner som beskrives er fornuftige og til dels relevante, er det vanskelig å se retning og prioritering. Det er lite fokus på fornyelse og langsiktighet. Det fremstår som relativt tilfeldig eller iallfall uklart på hvilket grunnlag nettopp de konkrete målene som nevnes er prioritert, og det er liten sammenheng mellom det mer visjonære i teksten og de konkrete målene.

HF foreslår at det lages en tydeligere visjon for UiOs studietilbud, og at strategien viser hvor universitetet ønsker å være i 2030. Hvis UiO skal tenke utdanning i et tiårsperspektiv må vi vurdere hvilke ferdigheter kandidatene trenger for å hevde seg, og hvilke grep UiO må ta for å oppnå dette.

Momenter som må med:

- UiOs kandidater skal være rustet til å bidra til et bærekraftig samfunn og arbeidsliv, og for livslang læring. Innholdet i studieprogrammene skal peke frem mot et fremtidig arbeidsliv, som stadig er i endring. UiO må derfor sikre at studentene gis ferdigheter som de kan nyttiggjøre seg gjennom hele karrieren. For å få til dette må UiO bl.a. ha en undervisningskultur som er tett koblet til forskning, og som setter ambisiøse mål for å løfte kvaliteten og sikrer at alle studietilbud holder et høyt internasjonalt nivå. UiO skal være et sted der studentene møter de beste foreleserne, med oppdatert pedagogisk og digital kompetanse. Pedagogisk utvikling og fornyelse skal være en kontinuerlig prosess.
- Frafall nevnes sammen med ensomhet i studiene og det er en god plan å jobbe for tilhørighet, men det må være mer konkret, som for eksempel å forklare hva slags type tilhørighet det refereres til; faglig tilhørighet er en faktor vi på HF vil løfte frem ([se også kronikk i Khrono](#)).
- Det bør bli et løftet frem som et eget mål å oppnå økt gjennomføringsgrad. UiO har omfattende utfordringer med at studenter ikke gjennomfører de studieprogrammene de starter på. Det bør målfestes at gjennomføring skal økes og at vi skal satse på de studentene som har vilje og evne til å ta en grad på UiO. Dette er viktig for å sikre UiOs økonomiske rammer og politiske legitimitet i årene som kommer.
- Dannelsesperspektiver i det 21. århundre bør få en tydeligere plass i strategien. HF betrakter for eksempel perspektiver på bærekraft som en del av dannelsen som kreves av borgere i det 21. århundre ([se også kronikk i Uniforum](#)).
- Punktet "Utdanningene skal utvikles i dialog med studenter, samfunns- og arbeidsliv og legge til rette for deltagelse i forskningsaktiviteter og kontakt med arbeidslivet" støttes, og her mener fakultetet at UiO har et stort potensial for forbedring. Bruk av alumner i undervisning bør nevnes eksplisitt, noe HF har gode erfaringer med ([se også nyhetssak](#)).
- I punktet om etter- og videreutdanningstilbud (EVU) må det med at UiO må få på plass insentiver og økonomiske ordninger for å styrke tilbudet. Det må også legges til rette for

fornyelse, innovasjon og eksperimentering for å utvikle tilbudene ([se også kronikk i Uniforum](#)).

HF har i tillegg følgende konkrete endringsforslag:

- Mål to endres til: “UiO skal gjøre studentene i stand til å se sine fag i et samfunnsperspektiv – nasjonalt og globalt – og for at de skal kunne bidra til en bærekraftig verden.
- Formuleringer som “Studenter skal” byttes ut med “UiO skal” for å tydeliggjøre hvor ansvaret ligger.

Del 4: «UiO skal dele kunnskap og bidra til at den tas i bruk»

I løpet av strategiperioden må UiO styrke sitt omdømme og sin synlighet som det ledende universitetet i Norge. UiO må ha som ambisjon å tydeliggjøre universitetets samfunnsrelevans gjennom formidling og kontakt med samfunnet.

UiO skal være den ledende forsknings- og utdanningsinstitusjonen i Norge for kunnskap og innsikt om de store utviklingstrendene innen miljø, teknologi, økonomi, politikk og kultur, og skal ligge i forkant internasjonalt når det gjelder forståelsen av utviklingen i alle deler av verden.

Formidling er universitetets tredje samfunnsoppdrag. Samtidig belønnes ikke formidlingsaktivitet. For at UiO skal nå målet om synlighet og samfunnsrelevans må UiO sikre at formidlingsaktivitet blir verdsatt og anerkjent.

Momenter som må med:

- UiO skal være en kunnskapsbasert premissleverandør som bidrar til å forme vår politiske, økonomiske og kulturelle fremtid. Gjennom kontakt og samspill med beslutningstakere, samfunnsaktører og brukergrupper skal UiO jobbe for at forskningen tas i bruk.
- HF støtter ambisjonen om at UiO tar sterkere ansvar for at ideer og teknologi tas i bruk i samarbeid med offentlig forvaltning og privat næringsliv. Det er viktig at et utvidet innovasjonsbegrep legges til grunn for dette arbeidet, der sosial innovasjon er omfattet. Det foregår mye faglig aktivitet med UiO som har potensial til å føre til sosial innovasjon. For å utnytte dette på potensialet må UiO legge til rette for samarbeid mellom fagmiljøer, og for kontakt mellom universitet og samfunn.
- UiO skal fortsatt spisse sin innsats i noen tematiske satsinger. Disse skal ha sterke forskermiljøer og skal trekke veksler på UiOs bredde ved å være tverrfaglige i sin innretning. Strategien må ha et mål om tverrfakultære satsinger som tiltak for å svare på samfunnsutfordringer. Livsvitenskap kan ikke være den eneste tverrfaglige satsingen som nevnes i strategien.
- Strategien er generelt for svak og for lite konkret når det gjelder bærekraft og samfunnsutvikling. Bærekraftsperspektiver må bygges ut i hele strategien, og ikke bare i denne delen.

HF har i tillegg følgende konkrete endringsforslag:

- I avsnitt to, som omhandler UiO som en ledende kulturforvalter, foreslår HF å legge inn følgende setning som setning to: «UiO skal arbeide for å opprettholde og videreutvikle norsk som fagspråk».
- Forslag til nytt mål: «UiO skal være en aktiv samarbeidspartner og formidler av forskningsbasert kunnskap om klimakrisen og grønn omstilling».
- Forslag til nytt mål: “UiO skal videreutvikle tverrfaglige satsinger og sentre som svarer på de store samfunnsutfordringene og nyttiggjør seg hele UiOs faglige bredde.”

Del 5: «UiO skal bygge en fleksibel organisasjon og være en attraktiv arbeidsplass for studenter og ansatte»

HF er positiv til målformuleringer om karriereutvikling, ytringskultur og mangfold, men fakultetet mener at strategien mangler ambisjon og konkretisering om hva UiO skal gjøre for å bli en mer miljøvennlig organisasjon.

Momenter som må med:

- HF mener at UiO skal være en ledende institusjon i arbeidet med å nå klimamålene, bl.a. med offensive og forpliktende tiltak for å redusere egne klimautslipp. Slik blir UiO ansvarlig og troverdig overfor sine studenter og i offentligheten. I sitt arbeid med å nå klimamålene skal UiO offensivt redusere klimautslipp knyttet til egen drift og til ansattes og studenters reiser. UiO skal legge til rette for at ansatte og studenter kan ta miljøbevisste valg i sin studie- og arbeidshverdag.
- HF støtter målet om å utvikle organisasjonen for å ivareta behovet for større fleksibilitet og mer samhandling. UiO må tilrettelegge for innovativt forsknings- og utdanningssamarbeid på tvers av fagfelt i form av både administrativ støtte og økonomiske incentiver. En forutsetning for å jobbe tverrfaglig er at det organisatoriske understøtter forsknings- og utdanningssamarbeid. UiO bør gjøre administrative prioriteringer som fremmer reell tverrfaglighet ved å redusere organisasjonsmessige hindre.
- Kjønnsligestilling må inkluderes i strategien sammen med mangfold.

HF har i tillegg følgende konkrete endringsforslag:

- Forslag til ny målformulering: “UiO skal redusere eget klimafotavtrykk.” HF mener UiO her må sette et konkret måltall.
- Forslag til endring av målformulering fem: “UiO skal speile et større mangfold i befolkningen og arbeide systematisk for å skape en inkluderende kultur *for studenter og ansatte.*”